

КУЛЬТУРА

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА

№ 5 (267) 4 — 10 лютага 1997 г.

КОШТ 2000 РУБЛЁЎ

“ЁСЦЬ
ПРОСТА
ПУШКІН...”

Дзесяты дзень лютага — дата сумна-знакамітая, памятная дата ў сусветным маштабе: 160 гадоў таму планета страціла Пушкіна. І другая журботная дата, якую памятае Беларусь — 3 лютага, восем гадоў таму, спынілася сэрца чалавека, які значную частку творчага жыцця аддаў Пушкіну. Дзевяць пластычных кампазіцый, прысвечаных паэту, выйшлі з-пад разца славутага нашага скульптара Анатоля Анікейчыка. Повазь часоў, повазь творцаў праз стагоддзі... Сёння мы раскажам толькі адну гісторыю. Гісторыю, якую дасюль амаль што ніхто не ведае. Яна — пратое, як стваралася скульптурная кампазіцыя “Пушкін і Ваньковіч”.

Матэрыял чытайце на стар. 4.

НАТАТНІК ТЫДНЯ

ЗБЯРУЦА ў МІНСКУ
ПУШКІНІСТЫ

160-годдзе з дня смерці А.С. Пушкіна будзе адзначана ў Мінску. З гэтай нагоды 10 лютага ў памяшканні абласной бібліятэкі, якая носіць імя вялікага рускага паэта, пройдзе круглы стол па тэме "Пушкін і Беларусь" з удзелам супрацоўнікаў Санкт-Пецярбургскага Інстытута літаратуры, вядомых беларускіх пісьмэннікаў, сярод якіх С.Грахоўскі, В.Ігатава і іншыя, а таксама ўсіх тых, хто цікавіцца творчасцю Пушкіна і знойдзе час наведаць гэтае мерапрыемства. Яго пачатак а 14-ай гадзіне. У той самы дзень у памяшканні Таварыства дружбы і культурных сувязяў з замежнымі краінамі адбудзецца імпрэза, прысвечаная гэтай гадавіне.

Плануецца, што названыя мерапрыемствы стануць пачаткам задзіночання аматараў творчасці паэта ў своеасаблівы пушкінскі клуб.

Наш кар.

Міжнародны турнір па спартыўным танцы "Віцебская сцяжынка-97" прайшоў у Віцебску. У ім прынялі ўдзел танцавальныя пары з Мінска, Віцебска, Гомеля, Масквы, Санкт-Пецярбурга, Ніжняга Ноўгарада і іншых гарадоў.

На здымку: фрагмент конкурсных выступленняў.

Фота Аляксандра ХІТОВА, БелТА.

ПРЭМ'ЕРА КАНТАТЫ

Напрыканцы студзеня ў зале камернай музыкі (касцёл св. Тройцы) адбылася прэм'ера кантаты для салістаў, хору, аркестра. Назва новага музычнага твора — "Да Маці Божай", напісаў яе добра вядомы кампазітар Аляксандр Літвіноўскі на тэксты з малітоўніка князяда Адама Станкевіча. Кантата напісана ў лепшых традыцыях класічнай рытуальнай хрысціянскай музыкі і, несумненна, узабагаціла гэты музычны жанр.

А.Р.

ШКОЛЬНАЯ "БАТЛЕЙКА"

Некалькі гадоў таму ў Салігорскай дзіцячай мастацкай школе быў створаны школьны тэатр "Батлейка". Выкладчык курса беларускай культуры Ніна Казлова падабрала рэпертуар, у які ўвайшлі класічныя батлеечныя спектаклі. За атрыманыя сродкі за ўдзел у конкурсе "Сям'я і школа" тэатр набывае абсталяванне для стварэння музея лялек.

На здымку: удзельнікі тэатра "Батлейка" Наталія Варabei і Марына Баткаева.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ, БелТА.

ПАЛІНДРОМ
ЗАВАЎВАЕ
СВЕТ

27 студзеня ў Маскве прайшла традыцыйная канферэнцыя, прысвечаная пытанню вершазнаўства, якую штогод ладзіць Інстытут сусветнай літаратуры імя А.М.Горкага Расійскай акадэміі навук. Сярод славешчанняў вылучаўся даклад курскага даследчыка Аляксандра Бубнова "Паліндром і ўстойлівыя формы верша". Увага да паліндрома на самым вышэйшым навуковым узроўні сведчыць пра тое, што эксперыменты ў паэтыцы робяцца ўсё больш "законнымі".

Аляксандр прадстаўляў клуб "АмфіРыфМА" і аднайменнае выданне, якое, фактычна, спецыялізуецца на выданні вершаў, што чытаюцца з розных бакоў.

Аматарам паэзіі будзе цікава даведацца, што даследчык вядзе актыўны тэрміналагічны пошук. Так, ён карыстаецца наступнымі тэрмінамі: Пераверцень (верш з радкоў-паліндромаў), Акраверт (верш з радкоў-паліндромаў, якія складаюць акраверш), Таўтаверт (верш з радкоў-паліндромаў, якія пачынаюцца на адну літару), Манаверт (верш з аднаго паліндрома), Таўтаманаверт (складанне таўта і манаверта, верш з аднаго паліндрома, усе словы якога пачынаюцца з адной літары). Аматары сіметрычнай паэзіі могуць звязацца для абмену матэрыяламі з клубам "АмфіРыфМА", калі напішуць на адрас: 305000 Курск, Г/ІІ, а/я 233 Бубнову А.В.

Адначасова на канферэнцыі была распаўсюджана прапанова па правядзенні агляду-конкурсу "ЗАЛАТЫ РАКАХОД", на якім будзе разглядацца ўсё напісанае ў жанры паліндрома за кожныя тры гады, пачынаючы з 1991 года. Конкурс мяркуецца правесці па розных намінацыях: ад паліндрома-радод да зборніка паліндромаў (больш за 200 слоў). Ацэньваюцца тэксты будучы паводле тэхнічных крытэрыяў (паліндромная дакладнасць, складанасць, семантычная звязнасць тэксту), мастацкай (раскрыццё тэмы, яркасць вобразаў). Заяўкі трэба даслаць да 1.05.97. Арганізатары спадзяюцца, што правядзенне конкурсу стане традыцыйным і да канца стагоддзя будучы праведзены яшчэ два (у якіх будучы удзельнічаць тэксты, напісаныя ў 1994 — 1996 і 1997 гадах). Каардынатарам конкурсу выступае Уладзімір Рыбінскі (300036, ТУЛА, а/я 1745).

На гэтую інфармацыю варта звярнуць увагу беларускім паліндрамістам. У нас напрацавана даволі моцная традыцыя паліндромнай (і постпаліндромнай) паэзіі. Хаця б.той жа Бум-Бам-Літ ("Рогі Гор" Віктара Жыбуля, транслагічныя эксперыменты Сержа Мінькевіча, Алеся Туравіча). На канферэнцыі гучалі ідэі аб супрацоўніцтве ББЛ з АмфіРыфМАй, правядзенні сумесных праектаў (Беларусь стала дзевятай краінай, якая далучылася да паліндромнага руху).

Калі ў Вас ёсць жаданне далучыцца да паліндромнага інтэрнацыянала, пішыце: Мінск, Чычэрына, 1, "Культура", ББЛ — Паліндром.

Наш кар.

НА "БІС" 35 РАЗОЎ!

"Рыгорка — Ясная Зорка" — апошняя пастаноўка галоўнага рэжысёра Уладзіміра Караткевіча, прысвечаная дзецям. Гэта казка паказана 35 разоў, паглядзелі яе больш за 20 тысяч юных гамяльчан. Гледачамі сталі і выхаванцы дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў, дзеці з малазаспаечаных сямей.

На здымку: сцена са спектакля "Рыгорка — Ясная Зорка".

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БелТА.

ЧАЎНОК—КУЛЬТУРТРЭГЕР

Калі вы бачыце чалавека з вялікімі валізкамі, які спяшаецца на цягнік або самалёт, гэта не абавязкова "чаўнок", што зарабляе на хлеб перапродажам. Гэта можа быць прадстаўнік нядаўня народжанай сацыяльнай групы, якая горда сябе называе "культуэргерамі". З падзеямі апошніх гадоў разарваны не толькі эканамічныя сувязі, што спарадзіла прыватную ініцыятыву ў выглядзе спекуляцыі, але, што больш важна і небяспечна, парушыліся кантакты паміж мастакамі, навукоўцамі, пісьмэннікамі, выкладчыкамі... Мы часта не ведаем, што адбываецца ў суседнім квартале, не кажучы пра горад, краіну. Выразіць гэтую праблему бяруцца людзі, якія выбіраюць сваім хобі ці прафесіяй распаўсюджванне друкаванай інфармацыі — кнігі, часопісы, газеты, праграмы канферэнцый і інш. Яны спяшаюцца ў розныя краіны і гарады на свае "кірмашы", канферэнцыі, дзе бясплатна абменьваюцца друкаванай прадукцыяй і проста звесткамі. Доктар філалагічных навук Юрый Арліцкі ў гэтую катэгорыю трапіў выпадкова. Ён проста запісаў асноўныя канферэнцыі, пра якія даведваўся з розных крыніц. Даведнік усё пашыраўся... пакуль не стаў

"ВЕСТНИКОМ
ГУМАНИТАРНОЙ
НАУКИ".

Яго я зараз трымаю ў руках. Дэвіз выдання — "Хто валодае інфармацыяй, валодае светам". У 31-м нумары (пятым за 1996 год) прадстаўлены розныя блокі інфармацыі: хроніка канферэнцый па гісторыі, культуралогіі, лінгвістыцы, краязнаўстве, мастацтвазнаўстве, феміналогіі, эканоміцы, тэалогіі і літаратуразнаўстве. Давецца спіс канферэнцый 1996—1998 гадоў, рэцэнзіі на новыя кнігі, якія выйшлі ў Маскве, Іванаве, Варонежы, Ноўгарадзе, Пскове, Стаўрапалі... Важна тое, што тут падаецца не проста інфармацыя, але і тэлефоны каардынатораў тых ці іншых праектаў. Часта тут друкуюцца і найбольш цікавыя даклады. Са старонак часопіса можна атрымаць і інфармацыю пра гранты. Цікава тое, што матэрыялы

друкуюцца і на мовах краін, адкуль яны атрыманы. Так, з нямецкай і французскай мовамі суседнічае беларуская. У кожным нумары прадстаўляецца "візітная картка" навуковай ці навукальнай установы. Герой апошняга — Тамбоўская лінгвістычная школа. Шырока прадстаўлены ў зборніку і падзеі на Беларусі, бо выданне актыўна супрацоўнічае з маладзёсаўскімі "Кантактамі і дыялогамі".

БЫВАЕ
ДАСТАТКОВА
НАЗВЫ

"Вестнік створаны не толькі дзеля наладжвання сувязяў паміж вучонымі розных краін, — распавядае Юрый Арліцкі, — але і для міждyscyплінарных кантактаў. Пра гэта сведчыць і сама назва — Вестнік гуманітарнай навукі, падкрэсліваю, адзінай навукі. Самае важнае зараз адбываецца менавіта на стыку навук. Мне самому звышцікава чытаць, што зараз адбываецца ў гісторыі, лінгвістыцы. Да нас прыходзяць карэспандэнцыі з Аўстраліі, Новай Зеландыі, Францыі, Германіі. Мы імкнемся друкаваць справаздачы канферэнцый са зменамі, якія адбыліся падчас іх правядзення. Проста прачытанне назваў дакладаў мае вялікае значэнне: па-першае, каб навукоўцу не паўтараць ужо прайдзенае, а па-другое, для таго, каб можна было звязаць кантакты". З сярэдзіны мінулага года "Вестнік..." выходзіць у Інтэрнэце. Пакуль "кам'ютэрны" варыянт цалкам дублюе "папяровы", але ў ідэале галоўны рэдактар бачыць інфармацыю ў Інтэрнэце пастаянна абнаўляемай, каб карыстальнік мог

атрымаць яе літаральна праз некалькі секунд пасля таго, як яна трапіла ў часопіс.

Значэнне вестніка асабліва важнае, бо цяжка прыгадаць аналаг такому выданню. Быццам бы і павінны быць цэнтры ў бібліятэках, ВНУ, інстытутах, якія абавязаны распаўсюджваць такую інфармацыю. Але той, хто дакранаўся да працы ў гэтай галіне, ведае, наколькі гэта няўдачная справа. Вядомыя цэнтры, якія займаюцца падобнай дзейнасцю, можна пералічыць па пальцах. Так, у Пецярбургу выходзіць даведнік па мове, літаратуры, гісторыі культуры (абрэвіятура — "ЯЛИК"), які каардынуе прафесар Герд, у Мінску — "Кантакты і дыялогі", у Маскве Расійская акадэмія навук выдае газету "Поиск". З імі "Вестнік..." і падтрымлівае кантакты. Але галоўная крыніца інфармацыі — гэта жыццё кантакты паміж людзьмі, абмен рознымі тэкстамі на прыватным узроўні.

Я параўнаў гэтую дзейнасць з работай "чаўнака". Але Юрый Арліцкі не пакрыўдаўся: "Як без чаўнака мы плацілі б за тых ж тавараў значна большыя грошы, так і без прыватных "інфарматараў" было б значна цяжэй. Хаця, падкрэслію, "Вестнік..." — дзяржаўнае выданне пры Расійскім дзяржаўным гуманітарным універсітэце".

Калі вы маеце інфармацыю, якую варта было б распаўсюдзіць у Расіі, то перадаем каардынаты:

"Вестнік гуманітарнай навукі", Издательский центр Российского государственного гуманитарного университета, 125267 Москва, Миусская пл., 6, тел.: 250-69-87.

Алесь ТУРОВІЧ

"ПАДАЮЦЬ СНЯЖЫНКІ..."

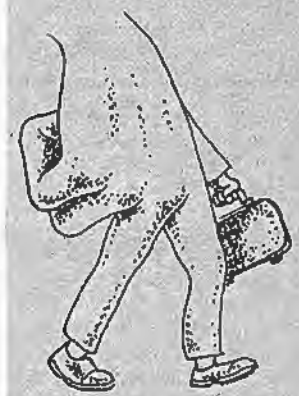
Так называўся творчы вечар Ігара Лучанка, што адбыўся ў сталічным Доме літаратара 31 студзеня. Увазе прыхільнікаў таленту знакамітага кампазітара быў прапанаваны ваяк беларускіх песень у выкананні Івана Краснадубскага, Аляксандра Ціхановіча, Ядвігі Паплаўскай і інш. У праграме вечара таксама бралі ўдзел ансамбль песні і танца Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь (кіраўнік У.Ермалаў) і дзіцячы ансамбль "Званочкі" (кіраўнік В.Сярых). Шмат гадоў працуючы ў жанры песні, Ігар Лучанок засведчыў яшчэ раз глыбінную знітанасць з родным беларускім словам: на вечары прагучалі песні на вершы Янкі Купалы, Якуба Коласа, Паўлюка Труса, Максіма Багдановіча, Максіма Танка, Аркадзя Куляшова і іншых беларускіх паэтаў.

А.Р.

БІЗНЕС І КУЛЬТУРА

Сёння беларускія постмадэрністы распрацоўваюць метады друкавання тэкстаў на бяросце, снезе, аблачынках, камянях. А між іншым у нас ёсць фірма "ТОРКОМ", дзе ўжо пачалі выдаваць газету на поліэтыленавых пакетах і хутка збіраюцца зрабіць на поліэтылене першую кнігу-скрутак. Гэта пры тым, што сабекошт незвычайнай друкаванай прадукцыі нашмат танней за зробленую з паперы. Значыць, можна сцвярджаць, што зараз у свеце наша краіна самая развітая ў галіне ажыццяўлення новых постмадэрновых праектаў. Наш спецыяльны карэспандэнт Зміцер ВОЛКАЎ сустраўся з намеснікам галоўнага рэдактара газеты-пакета "Мяшок УСЯЯКІ" Максімам СТАРАДЗІНАВЫМ і ўзяў у яго інтэрв'ю.

— Наша фірма існуе тры гады. Мы ў асноўным супрацоўнічаем з замежнымі партнёрамі — В'етнамам, Камбоджай, Лаосам. Наш тавар

З ДРУКАВАНЫМ РАДКОМ — У КРАМУ,

АБО НОВАЯ "ПРАФЕСІЯ" ГАЗЕТЫ

— розныя ўпаковачныя матэрыялы, газета, кнігі, сукенка Барбі.

— Чаму вы супрацоўнічаеце менавіта з гэтым рэгіёнам?

— Так атрымалася, што наш генеральны дырэктар там не аднаразова знаходзіўся і працаваў. Адсюль і цудоўнае паразуменне. Гэты рэгіён разгортвае для Беларусі вялікія перспектывы, бо мае танную рабочую сілу.

— Каму прыйшла ідэя выдаваць газету на пакетах?

— Усе нашы ідэі сыплюць ад нашага генеральнага дырэктара Аляксандра Казлова.

Газета на пакетах нясе падвойную функцыю: па-

першае — яна можа быць як газета, па-другое, як пакет, які можа вытрымаць 10 кілаграмаў.

— Я думаю, з гэтакімі грандыёзнымі ідэямі вы адчуваеце надзвычайныя перспектывы...

— Хочацца ахапіць гэтай газетай увесь свет. Сённяшні дваццацімільённы наклад, я думаю, задаволіць патрэбы ўсёй прасторы Расіі і Беларусі. У далейшым мы думаем выдаваць пакеты на ангельскай і нямецкай мовах.

— Яшчэ вы выпускаеце цацачную сукенку Барбі...

— Так, гэтую прадукцыю мы таксама вырабляем у Паўднёва-Усходняй Азіі.

Фактычна ажыццяўленню нашых праектаў садзейнічае наяўнасць — таннай рабочай сілы. Скажам так, вось гэтая сімпатычная сукенка ў нас будзе каштаваць усяго 12 даляраў. Гэта ўжо аформлены падарунак — падарачны набор. Хаця тая ж сукенка Барбі ў іншых вытворцаў каштуе нашмат болей.

Акрамя ўсяго вышэйназванага мы яшчэ займаемся пальчаткамі. Дакладней яны называюцца — рабочыя рукавіцы і прызначаюцца для нафтавікоў і людзей іншых прафесій, якія працуюць на холодазе. Карацей кажучы, для паўночных рэгіёнаў. Рукавіцы прапітваюцца латэксам. Прадугледжаны электранаграў. Аналагаў вырабам такой якасці ў Беларусі і ў Расіі пакуль няма. У Расіі ёсць адзін завод, які выпускае падобную падымаючую — горшай якасці. Але прапаноўваюць рукавіцы яны прыбылізна па гэтых жа коштах, як і мы.

— Першыя два нумары газеты вы прысвяцілі анекдотам. У вас ёсць свае збірнікі народных скарабаў?

— Свае збірнікі ёсць, але спачатку газета рабілася даволі спонтанна з вы-

падкавага, тым не менш цікавага матэрыялу. Зараз мы супрацоўнічаем з прафесійнымі журналістамі, якія рыхтуюць тэксты для будучых нумароў. Да гэтай справы далучылася нават мая жонка, яна раней ужо друкавалася ў розных буйных выданнях.

— А ці плануеце вы выпускаць экзатычныя пакеты? Напрыклад, у выглядзе кветкі, кракадзіла, машыны, аблачынкі, сонца...

— Гэта цікавая ідэя, але яна — справа будучыні. Фабрыкі замежных партнёраў да падобнага эксперыментарства проста не падрыхтаваныя.

— Я так разумею, што машкі будучы тэматычнымі — прысвечанымі адной рубрыцы...

— У нас распрацавана каля трыццаці такіх рубрык — пра палітыку, эканоміку, турызм, кухню, кіно-відэа, дзяцей, дачнікаў, аўтамагараў, паэтаў, мастакоў, музыкаў і шмат-шмат іншае. Плануем правядзенні конкурсаў паміж паэтамі, карыкатурыстамі, аматарамі анекдотаў. Кожная рубрыка плануецца накладам ад 100 тысяч да 1 мільёна. Гэта пры тым, што агульны наклад газеты — самы рэкордны ў свеце.

— Вы збіраецеся выпускаць іншую друкаваную прадукцыю?

— Мы распачынаем серыю з кніг, аддрукаваных на поліэтылене, поліпрапілене.

— Колькі яны будуць мець старонак?

— Я думаю, што ў адной такой кнізе магчыма размясціць цалкам нават раман Льва Талстога "Вайна і мір". Яна нечым будзе падобная да старажытных скруткаў, але мадэрнізаваная. Можна будзе задаваць пэўную коль-

касць часу на прачытку старонкі — прадугледжана аўтаматычная перакрутка. Гэта атрымаецца кніга, падобная да бабіны. Націснуў кнопку — знайшоў патрэбную старонку.

У прынцыпе мы лічым, што гэтыя ідэі зробіць у выдавецкай дзейнасці рэвалюцыю.

— Што вы плануеце выдаваць? Гэта будучы толькі мастацкія тэксты?

— Мы наладзім выпуск добрай літаратуры — пачынаючы ад класікі і заканчваючы чым заўгодна... Галоўнае — чытацкі попыт на гэты тавар.

— Якая краіна будзе выдаўцом першай кнігі-скрутка?

— В'етнам. Фактычна мы маем манополію на друкаванне газет і кніг на поліэтылене.

Такім чынам, нас усіх чакае нешта надзвычай новае. Гэта добра. Тэхнічны прагрэс ляжыць наперад. Кнігадрукаванне атрымлівае свежы подых. Хочацца верыць, што на гэтым смелых крокі наватараў не спыняцца. Быць можа, хутка ў крамах і шапіках з'явіцца не толькі пакеты-газеты, але і боты-вершаваныя зборнікі, капелюшы-фельетоны, печыва-вершы. Карацей кажучы, друкаваць тэксты ў прынцыпе можна дзе заўгодна і на чым заўгодна. Тады жыць нам будзе веселей і цікавей. Вакол атрымаецца нашмат болей культуры і каларовасці. І на рагах усіх вуліц і слупах мы напішам: "Беларусь — самая чытаючая краіна ў свеце!"

(У афармленні матэрыялу скарыстаны малюнкi з газеты "Мяшок УСЯЯКІ" УСЯЧыны.)

ПА ВУЛІЦАХ БРЭМЕНА З ЦЫМБАЛАМІ, ГІТАРАЙ І ТРУБОЙ

Піяніна не ўвайшло ў нозу толькі таму, што яго нязручна насіць з сабою і правозіць праз межы. Катрыні і вышэй пералічаныя інструменты на вуліцах брэменскага цэнтру шырока прадстаўлены. Ёсць акардэоны і гармонікі. Вулічныя музыканты і ў Мінску даўно ўжо не радкасць. А тут гэта звычайная справа ўжо добрых дзесяце гадоў. Нязвыклае ў тым, што многія з іх з былога СССР. Тут я сустраў і сваіх землякоў-беларусаў. "Касіў Ясь канюшыну..." — Божа мой, дык гэта ж нашы! Два хлопцы з Гродна. Як, што, калі, колькі? "Нашых у Нямеччыне бездзянь, — казалі хлопцы. — Толькі не пытайцеся прозвішчы і дзе працуем на Беларусі". Дзень пагарыў на гэтыя сустрэчы, пагутарылі, выпілі піва. І вось што высветлілася. Спяваюць, іграюць усе вельмі прафесійна. Многія з "вулічных" — працуюць у вядомых і вельмі вядомых у нас калектывах. Сюды едуць не паглядзець і адпачыць, а зарабіць. "Ты ж ведаеш, як у нас з культурай і "культурнай" зарплатай. Трэба круціцца..." Амаль ва ўсіх легальнае становішча, часцей — турыстычныя візы, радзей —

загірашэнні сяброў, сваякоў. Едуць, зазвычай, невялікімі групамі па тры-чатыры чалавекі, праграмы рыхтуюць загадзя, у асноўным народныя рэпертуар і... (гэта істотна!) нацыянальныя строі, нешта з нацыянальнай арыбутыкі (кераміка, лялькі, сцяг, саламяны самавар і г.д.) — чым больш экзатычна, тым лепей. Магчыма і так: нехта іграе, нехта скача (мадэль — міні-"Харошкі").

Добра, калі ёсць машына: на адным месцы нельга доўга засяджацца — лад жыцця вандроўны. Мае першыя два знаёмцы праехалі па "крузе": Брэмен — Гамбург — Гановэр — Дортмунд — Кёльн — Брэмен. Машына добрая яшчэ і тым, што ў ёй можна пераначаваць. Кватэры каштуюць дорага. Добрыя знаёмцы і нават сябры з Беларусі, якія пераехалі на пастаяннае месца жыхарства ў Нямеччыну, не вельмі ахвочыя на блізкія стасункі з землякамі, што прыехалі на заробкі. Нават наадварот: за аднапакаёвую кватэру ў ваколіцах Брэмена, у Остлендхаўзене (аналаг мінскага Паўднёвага Захаду) патрабуюць з землякоў, сяброў і таварышаў па 600-700 марак (кошт сярэд-

няй лядоўні альбо вельмі някэпскага тэлевізара). Ехаць лепей за ўсё напярэдадні святаў, асабліва перад Калядамі. Сезон — лістапад-снежань. Працоўны тур працягваецца 2-3 месяцы.

А цяпер колькі словаў пра галоўнае: едуць, як я ўжо казаў (мяркую, што чытач і сам гэта ведае), не адпачываць і веселяцца. Праца без адпачынку, іграць і спяваць — 4-5 гадаў на дзень. На месца — у сярэднім 1500-2000 марак. Дробязь, якую кідаюць у "капалюш", потым мяняюць у ашнадных касах на паперкі. Колькі кідаюць? Зазвычай, 1-2 маркі. Радзей — 5. Але здараецца, ад "новых рускіх" (беларусаў, украінцаў, габрэяў) перападзе і 10, і 20 марак. Аднойчы кліент замовіў "нашым" усё, што яны ведаюць пра Адэсу. За кожную песню плаціў. У выніку атрымалася марак 100. Але такое здараецца рэдка. І яшчэ: нідзе ў Еўропе не плаціць лепей за Нямеччыну. Французы сквапныя, "бенілюксаўцы" — абыхавыя, у італьянцаў сваіх "брэменскіх" музыкантаў хапае. А немцы, як ні даўна гэта падасца, вельмі шануюць нашыя народныя песні (і... песні часоў вайны!). Неўміручыя

ФОТОФАКТ

"Что наша жизнь? Игра!"
Фотазціуд Генадзя ЖЫНКОВА

"Падмаскоўныя вечары" і "Кацюша" — як заклік: значыць, тут музыканты з Руска. Няважна з "Юкраіны" альбо з "Вайсрусланда" — ты ўсё роўна з Расіі.

— Як вас з інструментамі і касцюмамі праз мытні праспускаюць?

— Вельмі нават добра-зчыліва: мы ж едзем рабіць "свята і сяброўства", а не ра-

баваць і ашукваць. Гэта разумеюць нават паліцэйскія ў гарадах. Рэдка правяраюць наяўнасць візы.

— А мясцовыя вулічныя музыканты?

— Яны якраз і падказваюць, дзе стаць, каб болей зарабіць.

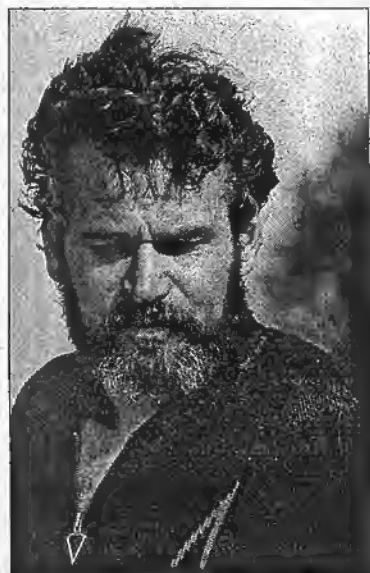
Калі я адыходзіў з плошчы двух сабораў (гэта я яе так для сябе назваў), услед

неслася песня: "Ой, у полі два дубкі!"

Мелодыі майёй зямлі пераследвалі мяне ў той дзень да вечара, а ўначы снілася, што я п'ю піва ў бары мінскага піўзавода ў кампаніі блізка знаёмых журналістаў...

Навум ЦЫПІС,
уласны карэспандэнт
"Культуры" ў Германіі.

ЧАС. АСОБА. ЛЁС.

Анатолий Анкейчик.

“Стала модным гаварыць, што ў кожнага, маўляў, “свой” Пушкін, — разважаў калісьці Анатолий Анкейчик. — На маю думку, гэта няправільна. Ёсць проста Пушкін. І да яго падняцца трэба. Мы ўсё гаварылі: свой Купала, свой Чэхаў, свой Ясе́н. Не трэба іх да сябе апускаць. Да святых рэчаў трэба ставіцца больш строга...”

Слухаючы тады Анкейчыка, глядзячы на ягоны пушкінскі цыкл, я думаў: які ж той адзіны Пушкін, да якога падняўся гэты скульптар?

“Калі я прыступіў да Пушкініны, таму вызначыў наступным чынам: Пушкін і Беларусь. На першы погляд, тама надуманая, таму што на Беларусі паэт быў у 1820 і 1824 год-

зе толькі праездам. Для серыі работ гэтага недастаткова. Прышлося шукаць іншыя, духоўныя сувязі”, — разважаў Анкейчик.

Цікавая гісторыя стварэння Анкейчыкам апошняй кампазіцыі “Пушкін і Ваньковіч”. Гісторыя, якую амаль што да сённяшняга дня ніхто не ведае.

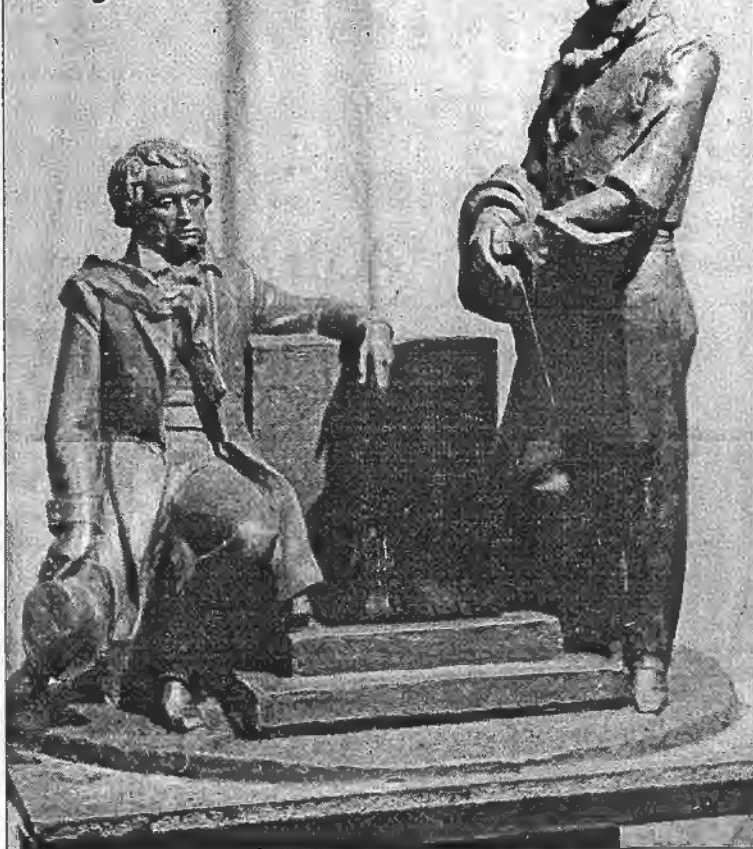
У 1886 годзе старэйшы сын А.С.Пушкіна Аляксандр перадаў у бібліятэку Маскоўскага Румянцаўскага музея партрэт свайго бацькі. На малюнку, выкананым італьянскім алоўкам, паэт сядзеў на краі вадаёма-фонтана: свабодная, натуральная поза, Пушкін — у расшпілёным сюртуку, камізэльцы, на каленях у яго — капялюш. Малюнак паступіў у музей як... аўтапартрэт паэта. Аднак, калі па прашэсці некалькіх дзесяцігоддзяў акантаваны партрэт ускрылі, на другім баку яго выявіўся надпіс: “Ваньковіч”. Цяпер гэты пушкінскі партрэт знаходзіцца ў зборы Пецярбургскага музея А.С.Пушкіна.

Даведаўшыся пра гэтую гісторыю, Анкейчик зацікавіўся абставінамі, пры якіх з’явіўся партрэт. І вось што высветлілася.

У 1824 годзе ў Пецярбург прыехаў беларус, студэнт Віленскага ўніверсітэта Валянцін Мельхіёравіч Ваньковіч. Ён быў дапушчаны да наведвання класаў Акадэміі мастацтваў, вучыўся ў Аляксандра Іванавіча, за студэнцкія работы ўзнагароджваўся медалямі. Пазней, у 1832 годзе, Ваньковіч атрымаў званне майстра “партрэтнага жывалісу”.

У 1827 у Пецярбург упершыню прыехаў доктар з Вільні Станіслаў Мароўскі — яму, дарэчы, мы абавязаны некаторымі звесткамі пра гісторыю стварэння партрэта Пушкіна

“ЁСЦЬ ПРОСТА ПУШКІН...”

А.С.Пушкін і В.М.Ваньковіч.

віленскім студэнтам. Пасяліўшыся ў Пецярбург, Мароўскі зблізіўся з мастакамі, у тым ліку і з Ваньковічам. У сваіх успамінах Мароўскі расказвае, напрыклад, пра наведанне майстарні мастака, дзе ён убачыў “вялікі, у рост”, напісаны алеем партрэт Пушкіна, скампанаваны “ў рамантычным гусце”: пад цяністым дрэвам “паэт — стаіць у роздуме”.

А вось што піша 19 сакавіка 1828 года дачка вядомай піяністкі Марыі Шыманоўскай — Алена (потым — жонка блізкага сябра Адама Міцкевіча): “Перад поўднем пан Малейскі, пан Вяземскі і пан Пушкін прыйшлі да нас. Пан Пушкін прынёс альбом, у якім ён зрабіў запіс. Разам з гэтымі панамі мы паехалі на Васільеўскі востраў, дзе жыў мастак Ваньковіч. Там мы бачылі партрэты Міцкевіча і Пушкіна, якія ён зрабіў для выставы ў Варшаве”.

На жаль, партрэт Пушкіна алеем, “вялікі, у рост”, да нашых дзён не дайшоў. Тым большую каштоўнасць уяўляе сабой датаваны 1827—1828 годамі алоўкавы малюнак Ваньковіча са збору музея, малюнак, які з’яўляецца першапачатковым эскізам страчанага партрэта паэта.

Гэтая гісторыя і стала для Анкейчыка непасрэдным штуршком да стварэння кампазіцыі “Пушкін і Ваньковіч”. Ён гэтак і зрабіў, як у малюнку Ваньковіча, той самы вадаём-фонтан. А ля яго — паэт і мастак...

Анатолий Аляксандравіч марыў, пры адпаведным павелічэнні гэтай цудоўнай кампазіцыі, паставіць яе ў якасці помніка ля Дома-музея В.Ваньковіча ў Мінску. Мара так і не ажыццявілася. Вельмі шкада...

Барыс КРЭПАК

АЛЯКСАНДР, СЫН АЛЯКСАНДРА...

Наведаўшы некалькі гадоў таму сталіцу Грузіі, я ў першы ж дзень накіравалася на пошукі апісаных А.С.Пушкіным “славных тбілісскіх бань”. Мне, аматару экскурсій і вандроўак, надзвычай пашанцавала. Сціплая жанчына на маё пытанне адказала: “Вас цікавіць Пушкін?.. Мая мама выходзіла ў сям’і сына Пушкіна”. Не паспеўшы апамятацца ад незвычайнага адказу, праз каторы час была ў вялікім пакоі з белым раялем і старадаўняй англійскаю мэбляю. З партрэта на сцяне на мяне ласкава глядзела гордая (відаць, таму падалася маладзейшай) сівая грузінка.

Пра даўны лёс гэтай шчасліва адоранай жанчыны мне распавяла яе дачка — мая выпадковая знаёмая, настаўніца хіміі адной са школ Тбілісі Мзія Міхайлаўна Сідамон-Эрыставі.

Марыі было восем гадоў, калі па даручэнні Аляксандра Аляксандравіча Пушкіна яго ад’ютант прывёз дзяўчынку з Тбілісі ў Маскву. Бацька Марыі паходзіў з роду міністра цара Іраклія II і браў удзел у перамовах з Расіяй аб заключэнні Георгіеўскага трактата 1783 года. Гаўрыіл Леанідзе служыў разам са старэйшым сынам Аляксандра Сяргеевіча і быў з ім у прыяцельскіх стасунках. Пасля смерці Г.Леанідзе клопатамі Аляксандра Аляксандравіча Марыя была ўладкавана ў вучылішча ордэна Святой Кацярыны (Кацярынінскі інстытут). Жыла ў інстытуце, але святы і канікулы праводзіла ў сям’і Пушкіных, сябравала і разам вучылася з Танечкай Быковай, унучкай Аляксандра Аляксандравіча, праўнучкай вялікага паэта. Дзяўчынка любога ўзросту ва ўсе часы дзяўчыні. І калі Таня хвалялася, каб тканіна на новы туалет была самай прыгожай, заўсёды чула: “Такую самую трэба і Марыі”. Дзеці часта звярталіся адна да адной з імгненна складзенымі вершамі — вершаванымі імправізацыямі. Гэта было любімым заняткам.

Марыя бліскача вучылася, была здольнай і таленавітай. У яе было прыгожае і гучнае кантральта, а з іграй на фартэпіяна адзін час звязвалі яе будучыню. Аднойчы ў інстытуце адбыўся беспрэцэдэнтны выпадак. Выхаванкі гарэлі жаданнем

паслухаць знакамітага Л.Собінава, які вярнуўся з італьянскіх гастролёў, але ім не дазволілі. Тады з’явіліся плакаты з лозунгам часоў імператара Аўгуста “Хлеба і відовішча!”. Марыю Леанідзе выклікалі да інспектрысы: “Ты разумная і павінна паўплываць на іншых”. “Скажыце адзін раз, што я неразумная, але дазвольце”. Пройдуць гады і да састарэлай інспектрысы, якая жыла ў Арджанікідзе, прыедуць Таццяна Мікалаўна Галіна (Быкова) з сынам і Ма-

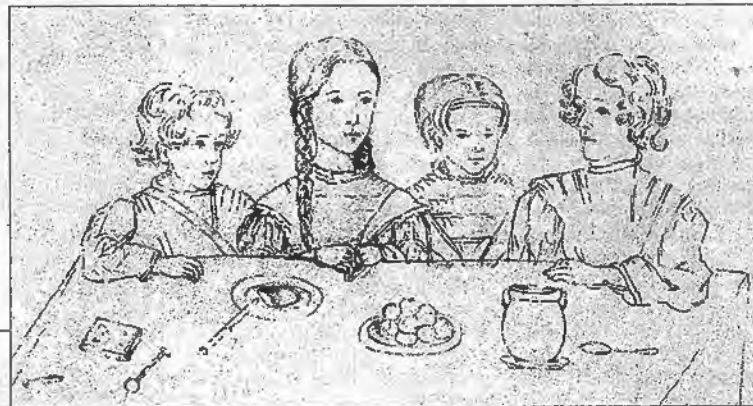
рыя Гаўрылаўна Леанідзе з дачкою і зноў успомняць той далёкі выпадак.

Я трымала ў руках цудоўны здымак генерала Аляксандра Аляксандравіча Пушкіна ў парадным строі з надпісам унізе: “Марыі Гаўрылаўне на добры ўспамін. А.Пушкін”. І яшчэ адзін асабісты подпіс А.А.Пушкіна ўбачыла я — на атэстацы выхаванкі вучылішча ордэна Святой Кацярыны ў графе супраць слоў “член савета”.

Трэба сказаць, што А.А.Пушкін быў прафесійным ваенным і, вы-

ла права на выкладанне. Настаў доўгачаканы час вяртання дадому. З Тбілісі Марыя паехала ў Кахецю да сваякоў бацькі. Але там высветлілася: дасканалы валодаючы рускай, французскай і нямецкай мовамі, яна амаль не ведала роднай. Усюды яе суправаджалі перакладчыкі. Гэта вельмі засмуціла Марыю, і яна вярнулася ў Тбілісі, даўшы слова, пакуль не адновіць веданне грузінскай, не з’яўляцца ў сваякоў. Дадам, што Марыя Гаўрылаўна пазней дасканалы валодала грузінскай, армянскай і азербайджанскай мовамі, разам з унікальным вывучэннем англійскай.

У 1914 годзе яна ўладкоўваецца выкладчыкам замежных моў у камерцыйнае вучылішча, выкладае ў духоўнай семінарыі ў Тбілісі. Адзначу, што да гэтага часу сям’я была даведзена да галечы.

йшаўшы ў 1895 годзе ў адстаўку, ён стаў ганаровым членам алякунскага савета, у загадванні якога быў шэраг буйных навучальных устаноў Масквы, у тым ліку Кацярынінскі жаночы інстытут, а ў 1908—1912 гг. быў старшынёй гэтага савета.

А як жа склаўся далейшы лёс Марыі Гаўрылаўны?

У 1912 годзе яна стала выпускніцай другога выпуску інстытута, а потым яшчэ два гады вучылася на курсах замежных моў і атрымала

М.Г.Леанідзе ў 1925 годзе закончыла курсы стэнаграфіі і была запрошана на працу ў Саўнаркам, дзе абслугоўвала ўсё пасаджэнні.

У 1937 годзе, адчуўшы небяспеку, Марыя Гаўрылаўна па парадзе шафёра Берыі звярнулася да яго самога з просьбай паклапаціцца за маці і дачку. “Ідзі і працуй”, — быў адказ.

Пазней перайшла працаваць у міністэрства лёгкай прамысловасці, дзе ўзначальвала агульны аддзел і адначасова вяла курсы стэнаграфіі. Менавіта тады ёй прапанавалі працаваць сістэму грузінскай стэнаграфіі, а ў 1946 годзе быў падрыхтаваны падручнік, у рэцэнзіі на які аўтар адзінай дзяржаўнай сістэмы стэнаграфіі Н.Н.Сакалоў ад-

значыў: “Лічу, што работа М.Г.Леанідзе, з якой яна выдатна справілася, можа быць прадстаўлена на атрыманне вучонай ступені па філалагічных навуках”. Падручнік Леанідзе выдаваўся двойчы (1966, 1982), працягвалася праца над другою часткаю, дзе сааўтарамі былі яе дачка Мзія і Этары Давідаўна Баграціні. Пра М.Г.Леанідзе грузінская энцыклапедыя паведамляе: “... Першай распрацавала навуковую аснову грузінскай стэнаграфіі. Педагог, тэарэтык і практык-стэнограф, заснавальнік грузінскай стэнаграфіі...”

Пры сваім мужчынскага складу розуме, што адзначаюць ведаўшыя яе, Марыя Гаўрылаўна была сардэчнай і жаночай. Даламагаць усім — блізім, знаёмым і незнаёмым — было для яе правілам. Калі ўжо не працавала, то штодня збіралася ў сабе суседак-пенсіянерак — “клуб вясёлых старых”. Ім было што ўспомніць, пра што расказаць...

А Танечка Быкова? Нагадаю, яе маці была ўнучка паэта Марыя Аляксандраўна Пушкіна, бацькам — плямёнік Мікалая Васільевіча Гоголя Мікалай Уладзіміравіч Гоголь. Доўгі час жыла ў Палтаве на радзіме бацькі, потым пераехала ў Маскву, дзе па просьбе вядомага пушкініста Т.Цялоўскай збіралася сістэматызаваць матэрыялы пра малодшае пакаленне патомкаў Пушкіна. У 1969 годзе сумесна з сынам Георгіем Аляксандравічам Галіным у зборніку “Літаратура і ты” надрукавала нарыс “Лёс патомкаў” — выключна цікавы, як і ўсё, што сёння мае адносіны да любімага паэта мільёнаў, — Аляксандра Сяргеевіча Пушкіна.

У мяне было шмат прычын быць вельмі ўдзячнай Мзіі Міхайлаўне. Адна з іх — сустрэча з прапраўнучкам А.С.Пушкіна Георгіем Аляксандравічам Галіным у Маскве. Я была шчаслівай знаходзіцца ў пакоі, дзе адна сцяна амаль уся была ў партрэтах і здымках сям’і Пушкіных, а другая, насупраць, — Гоголя.

Лідзія ЛІПЕЦКАЯ

г. Гродна

На ілюстрацыях:
Аляксандр Аляксандравіч Пушкін.
Т.Райт, 1844.
Чарніліца, нож для паперы, візгітка на працоўным сталі.
А.С.Пушкіна.
Дзеці А.С.Пушкіна.
Н.І.Фрызенгоф, 1841.

МАСТЫХІН

"КРЫМСКІ ВАЛ" ВІТАЕ БЕЛАРУСАЎ

ім павінна быць святло і прыгажосць, незвычайнасць і яркасць. Я хачу, каб яно было выратавальным для чалавека, які апынуўся на змрочным баку жыцця...

Генадзь Буралкін: "Сваё творчае жыццё я пачынаў як мастак-манументаліст — з помнікаў і вялікіх прасторавых кампазіцый у Салігорску, Гродне, Лідзе. Але з канца 70-х стаў актыўна працаваць і ў станковай скульптуры — у камені, дрэве, метале. Люблю экспрэсіўную эмацыянальную лепку, выразную дэкаратыўнасць, свабодную пластычную форму. Мая мэта — па-

У Цэнтральным ДOME мастаку ў Маскве, што на Крымскім вале, экспануецца выстава жывапісу заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Уладзіміра Тоўсціка, а таксама скульптуры і графікі Генадзя Буралкіна.

Уладзімір Тоўскі: "У маіх працах заўсёды ёсць пэўныя акцэнт — не толькі кампазіцыйны, вобразна-пластычны, а і сэнсавы. Яны для мяне больш значныя: гэтыя акцэнтныя выпуктаваныя маім жыццём, маім вопытам. Тым больш, што ў працах я не толькі іду за традыцыяй, але яшчэ і трансфармую яе праз сваё "я". Як магу і разумею, канешне. Маё мастацтва павінна быць узнёслым. Я так адчуваю. У

бачыць у мінулым — сучаснае, у вокалгненным — вечнае, у стылі прыроды — чалавечы дух. Словам, імкнучыся выявіць тое, што мяне хваляе, узрушае, і адлюстравіць так, як падказвае ўнутраны голас.

А ў малюнку люблю рамантычны палёт, музыку штрыха, "недагаворанасць" лініі і ў той жа час — выразнасць і дакладнасць думкі. Гэта нібы спыненае імгненне..."

На здымках:
На вернісажы Г.Буралкіна і У.Тоўсціка ў Маскве, студзень 1997 г.
Г.Буралкін.
"Ню". Туш, пяро.
У.Тоўскі. "Мелодыя ночы, што адыходзіць".
Палатно, алей.

21 студзеня расійскаму мастаку з Масквы, ураджэнцу Беларусі, Сяргею Палякоў споўнілася 40 гадоў. Не ведаю, выпадкова або не, але ягоная першая персанальная выстава на радзіме адкрылася менавіта напярэдадні гэтага юбілею. Вернісаж выставы, наладжанай Нацыянальным мастацкім музеем, маскоўскай галерэяй Вольгі Хлебніковай і холдзінгам "Дзелавае Масква", прайшоў святочна і ўрачыста. Так ужо атрымалася, што нашага земляка, які пакінуў родны Гомель у 12-гадовым узросце, Сяргея Палякова, у Маскве і Нью-Ёрку ведаюць больш, чым на Беларусі. І вось, нарэшце, сустрэча адбылася. І не толькі з аўтарам, але і з ягонымі жывапіснымі карцінамі, насычанымі першасным духам славянскага паганства.

На прэс-канферэнцыі перад вернісажам я паставіў перад Сяргеем пытанне: кім ён сёння адчувае сябе больш — беларусам альбо расейцам? Пытанне падалося яму дзіўным, але потым, паразважыўшы, ён адказаў: я — славянін...

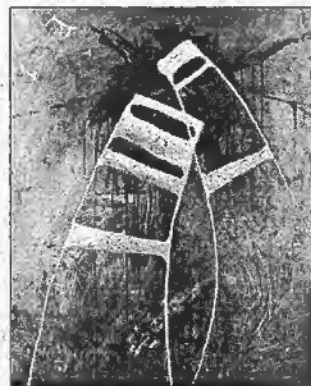
У Маскве Палякоў прайшоў розныя этапы прафесійнага навучання: мастацкая школа, мастацкая вучэльня Памяці 1905 года, некаторы час наведваў Строганаву; як і шматлікія ягоныя ровеснікі,

БЕЗ СПАКУСЫ ЛЁГКАГА ПОСПЕХУ

захапляўся рознымі "ізмамі", а потым паступіў у Мастацкі інстытут імя В.Сурыкава, у майстэрню партрэта Іллі Глазунова. Шлях у вялікае мастацтва пачаў з дыпломнай працы "Старажытнае паганскае свята", прысвечанай восеньскаму сонцазвароту. Аднак хутка адшоў ад уплыву Васняцова, Урубеля, Рарыха, Несцерава і нават ад свайго настаўніка — Глазунова, хаця Ілля Сяргеевіч даў яму моцныя асновы класічнай рускай школы жывапісу. А для гэтага Сяргею спатрэбілася знайсці не толькі ўласную экспрэсіўную колеравую форму, але і сваё святочна-яскаравыя метафары, нечаканыя абалюльненні, фантазмагарычныя алегорыі...

І тым не менш, з'яўляючыся сынам свайго часу, надзеленым магутным тэмпераментам, ён паступова пераходзіць у іншую плашчыню фармальных пошукаў, смела вызваляючыся ад літаратурнасці і фігуратывнасці жывапісу. Аднак гэтыя пошукі ляжалі ў межах мінулых мастакоўскіх адчуванняў, звязаных з сутнасцю славянскага паганскага свету. Праваслаўнае мастацтва, лічыць мастак, —

гэта толькі невялікая, верхняя частка айсберга. Ніжня ж, асноўная, — гэта свет паганства. Свет, надзелены разнаволенай філасофіяй і здзіўляючымі "рэалістычнымі" казкамі, абстрактнымі катэгорыямі дабрыні і зла і канкрэтнай паэтыкай фальклору. Так, у апошнія гады Палякоў прайшоў у новае мастацкае вымя-

рэнне — бліжэй да непрадметнай, невяўленчай сімволікі мастацтва XX стагоддзя.

Мае рацыю Вольга Хлебнікова, калі напісала, што, "пазбегнуўшы спакус лёгкага поспеху, мастак пайшоў далей. Паступова, часам пакутлівы адыход ад рэалізму, троху прыкрытага мадэрнісцкай эстэтыкай, доўжыўся некалькі гадоў. У серыі твораў 1996 года "Прамежкі часу" быў дэклараваны канчатковы адыход ад рэалістычнай сістэмы формаўтварэння. У ёй

пачалася распрацоўка ўласнай версіі экзістэнцыйнага перажывання колеру".

Менавіта гэтая "версія" шырока прадстаўлена ў экспазіцыі, пачынаючы ад "Вечнага вандруніка", "Перадстаўлення" і "Вогнезвароту" і сканчаючы "Крадамі", "Сцылай і Харыбдай" і "Казанню" — бліскучымі эксперыментамі ў галіне новага "палякоўскага" жывапісу на "старыя" тэмы.

Цяжка сказаць, як будучы далей развівацца творчы пошукі таленавітага мастака Іллі Глазуноў, напрыклад, са шкадаваннем лічыць, што Сяргей адшоў ад рэалістычнага мастацтва. Сам жа мастак перакананы, што ён ідзе правільным шляхам, адкрываючы "сябе для сябе". І, відавочна, ён мае рацыю...

Барыс КРЭПАК

На здымках:
Сяргей Палякоў.
С.Палякоў. "Варажба".
П., а. 1992.
"Замова". П., акр., а. 1996.
"Замова парадзіх".
П., а., а. 1994.

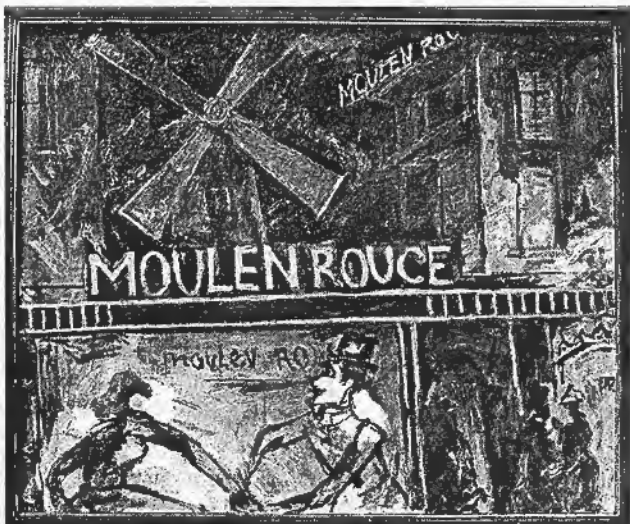
З МАЛЬБЕРТАМ ПА ЕЎРОПЕ

даем яго па карцінах з жыцця беларускай вёскі, па партрэтах працаўнікоў. Створаныя пры ўдзеле Уладзіміра Гоманава вясковыя галерэі дасюль квітнеюць на Мазыршчыне. А творы з замежных паездак увесё час нібыта заставаліся ўбаку...

І вось упершыню яны сабраны разам — як свята, якое ён насіў заўсёды з сабою... А цяпер вось падарыў і нам.

Ларыса САЛОДКІНА

На здымку:
У.Гоманай. "Мулен-Руж".
Палатно, алей.

У Палацы мастацтваў працягваецца выстава жывапісу Святаслава Федарэнкі, прысвечаная яго 50-годдзю.

Святаслаў Федарэнка: "Сродкамі метафарычнасці і мантажу, усім вобразным ладам жывапісу я імкнуся перадаць хваляючыя праблемы мінулага і сучаснасці. Мастак — гэта нерв зямлі, таму ён не можа заставацца аб'якавым да ўсяго таго, што хваляе народ, сучаснікаў. Айчыну з яе болем, трывогамі і надзеямі".

На здымку:
С.Федарэнка. Эцюд.
Палатно, алей.

МЫ І СВЕТ

ДАКУМЕНТ ЭПОХІ

Апошнім часам у свеце рэзка ўзрасла цікавасць да дакумента — прозы, дзённіка, мемуараў, дзе адлюстраваныя канкрэтыя факты, біяграфіі, імёны. Як ні дзіўна, у першую чаргу купляюць даведнікі, энцыклапедычныя слоўнікі (маецца на ўвазе, вядома, не ўжывальшчык маскультуры, а сур'ёзны чытач).

І дакументальная апавесць "Мондзінская балада" Андрэя Чэмера, якую выдала Віленскае беларускае згуртаванне палітычных вязняў у самым канцы года — якраз у рэчышчы гэтага працэсу. Нездарма ж у прадмове да кнігі аўтар піша: "... надышла пара ўсе справы і рэчы называць сваімі імёнамі... Бо ў літаратуры (асабліва беларускай) і ў жыцці нагромадзілася столькі прыдуманых і фальшывых, што народ перастаў яе чытаць і ўспрымаць".

Можна было б паспрачацца з такім крыўдным для беларускай літаратуры вызначэннем, тым болей, што і апошнім часам з'яўляліся ў нас новыя значныя творы (назваў хаця б імёны В.Быкава, Г.Далідовіча, А.Кудраўца і г.д.), але аўтар мае права на ўласную думку, і яе ён выказаў.

Андрэй Чэмер (Аляксей Анішчык) — постаць у беларускай публіцыстыцы і літаратуры досыць значная. Нагадаю толькі ўрыўкі з дакументальнай апавесці "Наваградская беларуская гімназія", якія пазалетаў друквала "Культура", а таксама яго вершы і публіцыстыку. Наш зямляк, доўгі гады ён жыў у Літве, у Вільні, піша на беларускай, расейскай і польскай мовах, вельмі актыўны грамадскі дзеяч сярод "беларускіх літоўцаў" — нашых землякоў.

У "Мондзінскай баладзе" няма ніводнага прыдуманых прозвішча ці назвы. Сама маленькая вёска Мондзіна, адкуль з хваляй Сталінскай зямельнай рэформы ў самым пачатку стагоддзя пераходзілі на хутары сяляне, ужо не існуе, як не існуюць сёння гэткіх жа маленькіх вёскаў, бязлітасна ці то спустошаных вайною, ці то ўцёкамі яе насельніцтва ў гарады, што было асабліва характэрна для апошніх дзесяцігоддзяў, ці то так званымі рэформамі па знішчэнні "неперспектыўных вёсак".

Аднак аўтар маляўніча і сілай мастацтва ажывіў сялянскія сем'і, якія ўпарта цягнулі гаротную ношу жыцця праз усе нягоды, стараючыся вывесці сваіх дзяцей "у людзі". Сімвалам пераемнасці пакаленняў паказаны ў паэме стары дуб, які стагоддзі прасціраў над ваколіцай свае магутныя галіны, але быў спілаваны ў час наступу на хутары і прымушовай калектывізацыі, калі ў чарговы раз для нашага народа быў абарваны спрадвечны ланцуг пераемнасці. І нездарма паэт піша:

Эх!.. Ніхто не навучыў нас
Мінуўшчыну шанаваць!
Нават прадзедавы косці
Недагледжаны ляжаць.

Аўтар даследуе гэты працэс. Маладая працавітая сям'я бацькоў (Ганна і Сцяпан) і іхнія родзічы пачынаюць новае жыццё на хутары. Свая зямля хаця і вымагае шмат сіл, аднак жа дае імпульс да працы, зацікаўленасці ў выніках. Нараджаюцца дзеці, і родны ўжо хутар робіцца для іх, па вядомым выказванні А.Адамовіча, "сялянскай Атлантыдай", яны абжываюць сваю Атлантыду з усёй сілай дзіцячай фантазіі, кожны ўзгорачак, рэчка, крыніца вабяць і ўразаюцца ў душу.

Аднак выхор першай сусветнай вайны дае старэйшага, Алеся, у Пярэбургу, дзе ён, як і многія маладыя людзі, падхоплены рэвалюцый-

най рамантыкай знішчэння старога свету, абвешчанай большавікамі. Ацвержэнне прыходзіць пасля.

Прымушова калектывізацыя, другая сусветная вайна размялі, адну за адной, сем'і, якія сяліліся на хутарах з маладымі надзеямі, а канчалі свой век, зняверыўшыся ў шчаслівай долі. Аляксей Анішчык змяшчае ў сваёй кнізе шмат фотакартак родзічаў, і, углядаючыся ў прыгожыя, светлыя твары юных беларусаў і супастаўляючы ўражанне ад гэтага з фактамі ўсіх біяграфій, з болем бачыш, што толькі адзінкі змаглі ўзяцца да асэнсавання сябе як творцы гісторыі і носьбіта нацыянальнай ідэі, бо бязлітасна каса вайнаў і чужацкага насяжэння не пакідала для гэтага ні сіл, ні магчымасцей. Ганна і Сцяпан маглі даць адукацыю толькі двум сваім сынам, і лёс абодвух быў не самы шчаслівы. Хаця аўтар апавед пра сябе закочвае на юначых гадах гімназіста, аднак жа мы ведаем, што беларуская ідэя каштавала яму колькі гадоў лагераў і пераследу. Але пра гэта ён не ўзгадвае. Бадай што найбольш уражае ў аўтары некая юначая няўрымсліваць і ўзнёслаць, умёнае трагізм сітуацыі прасветліць надзеяй. Прынамсі, самыя, бадай што, лірычныя старонкі кнігі прысвечаны вучобе ў Наваградскай беларускай гімназіі, аднакласнікам, настаўнікам, многія з якіх сталі вядомымі дзеячамі беларускай культуры — напрыклад, Язэп Драздовіч, кампазітар Валынчак, Барыс Кіт.

(Вельмі шкада, дарэчы, што падрыхтаваная і здадзеная ў выдавецтва "Навука і тэхніка" кніга пра Беларускую Наваградскую гімназію так і не пабачыла свету. Здаецца, што шмат яшчэ будзе напісана пра гэты своеасаблівы "Пушкінскі ліцей"

нашай Беларусі і яго ўплыў на нацыянальную культуру, і ў тым, што Аляксей Анішчык першы пачаў гэтую працу, — вялікая яго заслуга.)

Дзе, куды падзеўся, сапраўды, агромністы пласт нашай культуры — мілыя, прыгожыя дзяўчынкі і адухоўленыя хлопцы, што глядзяць на нас з гэтых чужацкіх даваенных фотакартак? Аказваецца, што ураган, які іх энё, усё ж пакінуў пасля сябе нейкія сляды, яны замесценны навалнічым подыхам не да канца... У канцы кнігі, у "Паясьненнях" аўтар, апавядаючы пра ваколіцы Наваградчыны, дае кароткія тлумачэнні да геаграфічных назваў кнігі. У прыватнасці, ён узнёсла ляе назвы дзвюх вёсак — сённяшня "Клёны" і "Залесаўцы" называліся раней "Кабыльнікі" і "Плёхава" і, вядома, мелі сваю даўнюю гісторыю, якая "паграбуе архіўныя даследаванні".

З цікавасцю чытаючы кнігу Аляксея Анішчыка, думаеш пра тое, што нам не хапае гэтай вольнай, апантанай любові да Бацькаўшчыны, да кожнага яе куточка. Магчыма, яна абудзіць нейкае маладое сэрца, народзіць у ім жаданне злучыць перарваны ланцуг пакаленняў: аднавіць старую назву, адчыніць новы краянаўчы музей, дзе застаюцца імёны лепшых сыноў і дачок вёскі, краю, вобласці (нагадаю, што краянаўчы музей у самім Навагрудку быў адчынены толькі тры гады таму, аднак ён ужо стаў цікавым асяродкам нацыянальнай культуры). І застаецца спадзявацца, што імя нашага земляка Андрэя Чэмера (Аляксея Анішчыка) зойме нарэшце ў гэтым музеі адпаведнае месца.

Вольга ПАТАВА

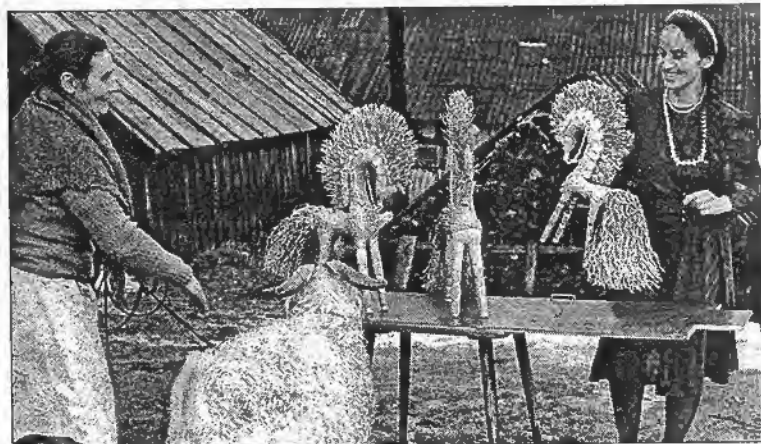
На здымку: Аляксей Анішчык.

Фота аўтара

Гады незалежнасці Беларусі далі нам, апроч іншых магчымасцей, жаданне не толькі пабачыць іншыя краіны і гарады з іх культурай і нацыянальнымі асаблівасцямі, але і паказаць, на што здольныя мы самі, не прыбягаючы да дапамогі дзяржаўных структур.

Нядаўна Леангіна Уласенка, народны майстар Беларусі, запрасіла аташа па культуры нямецкага пасольства ў Беларусі Эрнста Шольца наведаць музей народнай архітэктуры і побыту, дзе экспануецца шмат работ народных майстроў, якія займаюцца вырабамі з саломы, і дзе захоўваюцца экспанаты з выставы "Экспа-92", аўтарам якіх з'яўляецца Л.Уласенка. І ён ветліва прыняў гэтае запрашэнне, прыехаўшы разам з перакладчыкам пасольства Васілём Вішняковым пазнаёміцца з культурай на-

дартам. Пра гэта, дарэчы, сведчыла і міні-выстава ў лабараторыі, дзе мы ўбачылі многія любімыя мінчукамі гатункі хлеба, такія, як "Старажытны" з кменам і "Пляцёнку булчаную" з макам. Як высветлілася, хлеб "Кменны" і "Старажытны", выкарыстоўваючы даўнія рэцэпты, удасканалены і дапрацаваны менавіта тут, у лабараторыі, адсюль жа пайшлі ў свет казачнай прыгажосці караваі з кветкамі, якія можна заказаць у краме пры заводзе. Спадар Эрнст Шольц, як высветлілася, з'яўляецца пастаянным пакупніком прадукцыі гэтага хлебазавода, бо іхні фірмавы магазін знаходзіцца на плошчы Перамогі, недалёка ад пасольства. І беларускі хлеб падаецца яму вельмі смачным. Цяпер жа, убачыўшы, як супрацоўнічаюць работніцы лабараторыі з народнымі майстрамі, разам шукаючы прыгожае аздабленне сваёй

КАБ ЖЫЦЦЁ
ДОЎЖЫЛАСЯ БЯСКОНЦА..

рода, які паназапашваў не толькі, бадай, найцікавейшы ў Еўропе фальклорны пласт казак, паданняў, легенд, але і захваў, часта на падсвядомым узроўні, глыбінную сувязь з Космасам. Пра гэта, паказваючы цудоўныя "павукоў", сплецены Леангінай Уласенка, раскажыце загадчык сектара "Цэнтральная Беларусь" музея, аспірант Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Антон Астаповіч.

Сустрача працягвалася ў лабараторыі Мінскага хлебазавода № 1, дзе захоўваецца шмат вырабаў Л.Уласенка і яе дачкі Людмілы, таксама народнага майстра Беларусі. Сапраўды, хлеб і саломы — яны абое ад коласа, які можна лічыць сімвалам нашай краіны — нездарма ж народны паэт Беларусі Кастусь Міцкевіч выбраў сабе такое імя — Колас. Начальнік лабараторыі Клаўдзія Багдановіч правяла гасцей па цэхах, паказала тэхналагічныя лініі, якія адпавядаюць сённяшнім сусветным стан-

прадукцыі, ён яшчэ больш высока ацаніў іх талент і ўмельства, адзначыўшы, што такія сустрэчы спрыяюць лепшаму знаёмству з культурай абедзвюх краін і наладжваюць масты народнай дыпламатыі.

... Мы ж, журналісты, яшчэ раз прагледзеўшы міні-цуды з саломкі, якія робяць абедзве народныя майстры, пераканаліся ў тым, што ва ўмелых руках любы матэрыял можа "выказаць" сябе, а ў сабе — святло і мудрасць Прыроды. Леангіна Уласенка працуе не толькі з саломкай. Найбольш любіць яна прасці. "Калі я праду, выструньваю ніткі, — гэта для мяне такое ж задавальненне, як іншаму ў растаран схадаць", — прызналася яна. І, глядзячы на яе, уяўляеш вобраз міфалагічнай Праллі — той, якая бясконца прадзе нітку жыцця, падтрымліваючы яго, жыццё, каб доўжылася яно бясконца...

Ягор Фядзюшын

На здымку: Леангіна Уласенка з дачкой Людмілай.

АБ ЯНЕ ВІСЛІЦКІМ
ЗАМОЎЦЕ СЛОВА..

Мастакі ізноў наперадзе пісьменнікаў. Менавіта яны, мастакі, нападзілі выставу, прысвечаную 480-м угодкам выхаду ў свет паэмы Яна Вісліцкага "Пруская вайна", нагадаўшы грамадскасці неабходнасць сталага ўключэння ў гісторыю беларускай культуры такога імені, як паэт-лацініст Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і Польшчы Ян Вісліцкі (1480 — 1520 гг.)

"Культура" ў свой час змясціла вялікі артыкул Алега Лойкі пра гатую постаць гуманіста-асветніка, які адным з першых ус-

ведоміў велізарнае значэнне Грунвальдскай перамогі для лёсу славаўства, узяў яе герояў — Вітаўта і Ягайлу, у славіў герайчнае мінулае нашага народа і народа Польшчы ў сумеснай барацьбе супраць Тэўтонскага ордэна. Але, калі не лічыць кнігі Я.Парэцкага, які першым на Беларусі стаў даследаваць творчасць Я.Вісліцкага, ды некалькіх артыкулаў, пра паэта-гуманіста XV — XVI стагоддзяў мала ведаюць нават літаратурныя колы. Гэтым, хутчэй за ўсё, і можна патлумачыць той факт, што на слаўную дату 480-годдзя адгукнуліся толькі мастакі. І, трэба сказаць, яны папрацавалі самаахвотна: у гасцёўні У.Галубка можна было бачыць творы М.Ку-

ЯН ВІСЛІЦКІ

павы, Я.Куліка, Р.Сітніцы, А.Марачкіна, А.Шатэрніка, іншых беларускіх мастакоў, якім шмат да-

памог у арганізацыі выставы Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Беларусі.

На адкрыцці выставы выступілі заслужаныя артысты Беларусі В.Скорабагатаў, лаўрэат міжнароднага конкурсу Таціяна Цыбульская (музычнае суправаджэнне дыпламанта міжнародных конкурсаў Г.Каржанеўскай). Надзвычай цікава раскажы пра творчасць Я.Вісліцкага ў кантэксце сусветнай літаратуры гісторык І.Саверчанка, сваімі думкамі аб непарыўнасці гістарычных звонаў культуры падзялілася пісьменніца В.Патава.

Думаецца, што даўно наспела неабходнасць як мага пашырыць прадставіць самабытную і цікавую постаць Я.Вісліцкага шырокай грамадскасці Беларусі.

Наш кар.

На здымку: Я.Кулік. "Ян Вісліцкі". Гравюра.

ПАСЛЯ БАЛЮ

кальных кры-
тыкаў, журна-
лістаў, люд-
зей, якія маюць
непасрэднае
дачыненне да
шоу-бізнесу.

Сёлета рок-н-
рольнае свята пра-
ходзіла ў кінатэатры
"Кастрычнік". Неводны
фільм за апошнія тры-
чатыры гады не змог бы
пахваліцца такой колькас-
цю гледачоў, хаця цэны на
квіточак даволі пакусваліся.
Увогуле рок-публіка вельмі
адразніваецца ад кіно-, тэат-
ра-, цырка-публікі, яна, без-
умоўна, больш вясёлая і
ніколі не спяша-
ецца за-

гэта і тэледыскатэкі, нахшталі
"Партыйнай Зоны" на ТБ-6, і рок-
клубы, дзе маглі б граць і гранды,
і музыкі-пачаткоўцы. Пакуль што
гэта ў нас існуе ў зародковым ста-
не. Таму кожны больш выбітны рок-
гурт "песціць думку" з'ехаць ці на
запад, ці на ўсход, дзе ўсё гэта ўжо
ёсць і працуе.

Музіка, можна было ганарыць-
ца мінскай камандай "Ляпіс Тру-
бецкой", якая, як паведаміў вяду-
чы "Рок-каранацыя" Анатоль Вечар,
зацікавіла і "Радые Рок". І Арцём-
ма Трыцкага. Так, музыкі займелі
шанс прабыцца там, дзе шмат гро-
шай і славы, але робіцца крыўдна,
што добрыя магчымасці для пра-
цы ёсць дзесьці там.

А вось што кажа адзін з аран-
жыроўшчыкаў шоу-гурта "Палац"
Зміцер Вайцхоўскі пра перспек-
тывы рок-музікі на Беларусі, дый
уласна "Палаца".

— Я думаю, будзе цяжэй, і
таму з'яўляюцца пер-
спектывы, так бы
мовіць, пад-
польнага ха-
ракту, усё
залежыць ад
палітычнага і
эканамічнага
стану нашай
дзяржавы, якая
адзімлі адрава-
лася, а да неба не
прыстала, а для
рока гэта вельмі важ-
на. Аднак трэця "Рок-
каранацыя" паказвае,
што не ўсё гэтак дрэнна
і нешта можа атрымацца
тут на Беларусі, ды і тыя,
каманды, якія паедуць на Расію, і
тыя, што будуць працаваць на за-
хадзе, ужо будуць прадстаўляць
культуру Беларусі і працаваць на
яе. Існуе меркаванне, што калі
культура прыскаецца, яна больш
квітнее. З аднаго боку, я адчуваю
гэта на сабе — хочацца больш ска-
заць менавіта пра тое, што ты ад-
чуваеш, але з другога боку, па
сродках і сродкі выяўлення...

А на захад "Палац" не з'яд-
жае. Гэта будучы звычайныя
туры, не толькі канцэртныя. Мы
гурт, які ўключае лабараторыю па
вывучэнні фальклорнага матэры-
ялу, ёсць пэўны вопыт правяд-
зення лекцый у заходніх універ-
сітэтах, ды яшчэ здымаем даку-
ментальны фільм пра тое, што
робім. Так што для нас гэта так-

сама цікавая праца, якая адкры-
вае невядомыя перспектывы.

Вострую неабходнасць пэўнай
арганізацыі рок-шоу-мастацтва
Беларусі разумеюць прадзюсеры
фестывалю "Рок-каранацыя" Юрый
Цыбін (рэкламна-выдавецкая фір-
ма "Каўчэг") і Генадзь Шульман
(ТАА "Клас-клуб"). На гэты раз для
падтрымкі фестывалю імі была за-
дзейнічана даволі ўнушальная
колькасць арганізацый і прадпры-
емстваў, сярод якіх: Дзяржкамідат
па справах моладзі Рэспублікі Бе-
ларусь, Дзяржаўнае аб'яднанне
"Белканцэрт", Рэспубліканская
асацыяцыя маладзёжных прадпры-
емстваў і арганізацый "Рампо", ТАА
"Дайнова", Арэнднае прадпрыем-
ства па вытворчасці піва і безал-
кагольных напойў "Крыніца"
(г. Мінск), тэлепраграмы "Аб'ёб" і
"Акалада", Беларускае радыё-2,
радыё "ВА", штотыднёвік "Авто-
зета", фірма "Мецца Форте", тэле-
кампанія "Свой круг" і міжнародны
музычны рух "Hollywood Rock".

Так што "Рок-каранацыя-96"
прайшла на ўзроўні. Можна быць,
хацелася, каб узнагароды нашым
выбітным музыкам былі каштоўныя
і неабходныя для іх, напрыклад, які-
небудзь супер-супер-новы інстру-
мент. Спадзяемся, што гэта будзе
наперадзе. А пакуль, як падарунак
прыгажосці для музыкі і для публі-
кі была дэманстрацыя авангард-
най моды, якую прадставілі мане-
кеншчыцы агенцтва мадэлей "Та-
мара".

Аднак самай важнай узнагаро-
дай для музыкі, публікі дый уво-
гуле для Беларусі стала афіцыйная
заява арганізатараў, што наступ-
ная "Рок-каранацыя-97" будзе пра-
водзіцца па прынцыпе расійскага
конкурсу "Песня года".

Пачынаючы з сакавіка 1997
года ў кінатэатры "Аўрора" будуць
адбывацца абанементныя канцэр-
ты з удзелам як маладых, так і ўжо
вядомых рок-н-рольных калекты-
ваў Рэспублікі Беларусь, на якіх і
будуць адбірацца лепшыя для
удзелу ў заключным канцэрце
"Рок-каранацыя-97". А гэта значыць,
што нарэшце на Беларусі
ствараецца тая неабходная, бес-
перапынна дзейная рок-інфра-
структура. Цяпер будзе стымул для
працы і падвышэння свайго май-
стэрства для кожнага рок-музыкан-
та, для кожнага, хто марыць пас-
прававаць свае сілы ў рок-музы-
цы, для вынаходжання і паказу но-

вых арыгінальных напрацовак, для
слухача, які цікавіцца мясцовымі
здабыткамі гэтага жанру, для жур-
налістаў, якія асвятляюць рок-па-
дзеі, і нават проста для людзей, бо
гэта інфраструктура павінна даць і
новыя працоўныя месцы.

А вынікі сёлета "Рок-карана-
цыі" наступныя:

— дэбют года — гурт "Stokes";
— лепшы магнэталёбом года —
"Ранетое сэрца" "Ляпіса Трубец-
кого".

За лепшую песню года змага-
ліся ажна тры гурты: N.R.M. — з
песняй "Беларускія партызаны",
"Ляліс Трубецкой" з супер хітом
"Ау" і Аляксей А. Шэдзько з дзіво-
снай лірычнай песняй "Маруся".

Падчас дацэбелнага вызна-
чэння — "якая кампазіцыя нарабі-
ла больш шуму" — адбыўся ма-
ленькі цуд. Супер-хіт "Ляпіса" "Ау"
прайграў патрыятычна настроеным
"Беларускім партызанам" N.R.M.
цэлых два дацэбела, наробленых
звязкамі і пляскамі слухачоў.

Лепшымі тэкстамі года былі
прызнаны тэксты таго ж "Ляпіса
Трубецкага" і гурта "Новае Неба".
Але як прызналася лідэра "Нова-
га Неба" Кася Камоцкая — што да-
тычыць яе гурта, то наконце тэкстаў
— ярлікая заслуга належыць
мінскаму паэту Міхалу Аніпадзіста-
ву.

Прыз "Традыцыя і сучаснасць",
які прысуджаецца фірмай "Дайно-
ва", ужо ў трэці раз быў уручань
"Палац". Хаця сёлета канкурэн-
цыю "Палац" ствараў не меней
цікавы гурт "Камелот".

А лепшай групай года, як мож-
на было здагадацца па колькасці
ўгадак сярод намінантаў, стаў гурт
"Ляпіс Трубецкой".

Трошкі шкада, што не было, як
летась, намінацыі "Рок-княжна",
"Шоумен" і "За вернасць жанру".
Як спецапрадшана гасці ў
канцэрце бралі ўдзел вядомыя
рок-гурты: "Крэма", "Нейра Дзю-
бель", "Roubie Zone", "Brothers in
Blues".

Як кажуць, усё было добра, без
экспэсаў і даволі аб'ектыўна. Ня-
хай гэтак і прадоўжыцца ў кінатэ-
атры "Аўрора".

Серж МІНСКЕВІЧ

На здымках: Сяргея Міхалка,
саліста "Ляпіса Трубецкага", ка-
рануе леташні Рок-кароль Алег
"Джагер" Мінакоў; уладальнікі
"Рок-кароны-94" — гурт "Крэма".
Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА

ПЕРСПЕКТИВЫ БЕЛАРУСКОЙ РОК-РЭВАЛЮЦЫІ

У XX стагоддзі
адбылося шмат
рэвалюцый, гэта
і сацыяльна-палітычныя,
і навукова-тэхнічныя,
і інфармацыйныя, і нават
сексуальныя. Але зараз
гаворка пойдзе яшчэ пра адну
рэвалюцыю, якая літаральна
за некалькі дзесяткаў гадоў
змяніла аблічча ўсяго
чалавецтва — гэта музычная
рэвалюцыя (лепей
удакладніць — рок-н-рольная
рэвалюцыя). Паспрабуйце
сёння ўявіць зямны свет
без рытмічных "залівацкіх"
мелодый. Яны гучаць
з радыёпрыёмнікаў,
тэлевізараў, у парках,
скверах, рэстаранах, барах.
Ёсць людзі, якія жыць не
могуць без гэтай музыкі —
іх вушныя перапонкі не
стрываюцца і некалькі хвілін,
каб не патрымкаць у такт
нейкага хіта, таму
і "прырастаюць" да іх галоў
навушнікі.

Хвалі музычнай рэвалюцыі
дакатваліся і да нашай краіны.
Але ў часы Саветскага Саюза
іх штучна і найўна стрымлівалі
ідэалагічнымі дамбаі. Лепей
сказаць — грэблямі, якія
нічога не маглі стрымаць
і рухнулі самімі першымі пры
адной згадцы пра галоснасць.

Цяпер можна ўпэўнена
сцвярджаць, што мы маем
сваю ўласную плынь той
рэвалюцыі, а пацверджаннем
гэтага можна лічыць
цырымонію "Рок-каранацыя",
якая праводзіцца ўжо трэці
раз запар.

Фестываль "Рок-каранацыя"
задуманы дзеля вызначэння і ўна-
гароды найбольш яскравых музы-
кантаў і калектываў, што граюць
рок-н-рол і зрабілі за год нешта
выбітнае ў гэтым кірунку. Першыя
два фестывалі, праведзеныя па вы-
ніках 1994 і 1995 гадоў у памяш-
канні Альтэрнатыўнага тэатра, за-
ваявалі немалую папулярнасць у
музыкантаў і слухачоў, і, апроч таго,
мелі шырокі рэзананс у сродках
масавай інфармацыі. Выбар уд-
зельнікаў фестывалю ажыццяўля-
ецца на аснове анкетавання музы-

няць
сваё месца ў
перапоўненай зале,
бо для яе большы кайф
паскакаць у праходах. Так было і
на гэты раз: калі заходзіш у знаё-
мую залу "Кастрычніка", то адразу
адчуваеш, што трапілаш у... ра-
дасны мурашнік навіварат. Нас-
трой імгненна падымасца, як ціск
гіпертоніка.

Карацей, народ рок любіць і
шануе.

Бяда іншая — патэнцыял таго
народа малаваты. У асноўным
энергія беларускай рок-рэвалю-
цыі выдаткуецца дарэмна. У на-
шай краіне пакуль не створана
моцнай інфраструктуры, якая б
абслугоўвала наш інтэлектуаль-
ны рок-н-рольны прадукт, няма
інфармацыйнай прасторы, дзе б
ён асвятляўся. Тыя ж радыё "ВА",
у большасці сваёй Белдзяржра-
дыё дый Беларускае тэлебачан-
не з "Аксамітным..." (даруйце за
беларускую мову) "Бархатным
сезонам", дый і з класнай пера-
дачай "Відзьма-нявідзьма", —
сядзяць на аксепках замежнай
музыкальнасці. Адных "Акала-
ды" і, невядома калі будзе адно-
ўленым, "Радые 101,2" — вельмі
мала, каб раскрыць махавік
абароту сродкаў на вытворчасць
уласных рок-хітоў і атрыманне з
гэтага пэўнага прыбытку.

А гэта не толькі кайф, прыкол,
але і эканоміка дзяржавы, ды і свой
рынак ідэй. Нашыя суседзі — Ра-
сія, Літва, Украіна, Польшча даўно
ідуць шляхам падтрымкі сваёй рок-
індустрыі. Я сам асабіста бачыў
вялікія натоўпы пакупнікоў у вар-
шаўскіх супер-маркетах, якія віра-
валі каля кошаў з аўдыёкасетамі.
Але там не было сусветна вядомых
рок-гуртоў — там былі польскія ка-
лектывы.

Безумоўна, цікавасць да таго,
што яснага налісана, вынайдзе-
на, зроблена на роднай зямлі, ма-
ецца ў большай ці меншай ступені
ў кожнага грамадзяніна сваёй краі-
ны, і беларусы тут не выключэн-
не. Праўда, каб гэтая цікавасць
сталася стымулам для падтрымкі
творчасці, трэба мець матэрыяль-
нае і арганізацыйнае афармленне:

Рэдакцыйная калегія:
Валянцін АКУДОВІЧ, Арсен ВАНІЦКІ,
Андрэй ВАШКЕВІЧ (намеснік галоўнага
рэдактара — адказны сакратар),
Валеры ГЕДРОЙЦ, Уладзімір ГІЛЕП,
Ніна ЗАГОРСКАЯ, Сяргей ЗАКОННІКАУ,
Вольга ІПАТАВА, Людміла КРУШЫНСКАЯ
(першы намеснік галоўнага рэдактара),
Анатоль КУДРАВЕЦ, Мікола КУПАВА,
Валеры СКАВЯЦОЎ, Алег ТРУСАЎ,
Васіль ШАРАНГОВІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 418.

Мастацкі рэдактар — Наталля ОВАД
Камп'ютэрная вёрстка — Аляксей ЧАЙКА
Карэктар — Мая КЛІМОВІЧ

Адрас рэдакцыі:
220029, МІНСК (МЕНСК),
вул. ЧЫЧЭРЫНА, 1,
Тэлефон: 76-94-66

Рукапісы аб'ёмам больш за адзін аўтарскі
'аркуш не прымаюцца.
Аўтарскія рукапісы не рэцензуюцца
і не вяртаюцца.
Падпісана ў свет 04.02.97. у 12.00.

Меркаванні аўтара могуць не адпавядаць
пункту гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць
за дакладнасць матэрыялаў.
© "Культура", 1996
Фармат АЗ. Індэкс 63875
Агульны наклад 3250

Замова 187
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дзень",
220013, г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.

М. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
Д. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

КУЛЬТУРА

ШТОТЫДНЁВАЯ
ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА
выдаецца з кастрычніка 1991 года

Заснавальнік —
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь
Галоўны рэдактар — Алег КАМІНСКІ